

עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמפוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת שמות

בס"ד, עש"ק פרשת שמות
כ"ב טבת תשע"ע - שנה א' גליון ב'

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"צ מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	ביתר	בית שמש	בני ברק
4:16	5:32	6:10	4:17	5:33	6:09
4:15	5:33	6:06	4:30	5:33	6:06

מבדקים החדש. מולד שבט יום ו' 11:43 11 חלקים
נא לשמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בג' טו"ב. לרמוז שע"י התורה בחינת טוב יש קיום העולם.
'אלהים למילדות' שיולידו ויחדשו וישפיעו תורה במצרים.

ובפרט שכל גלות מצרים היה לתקן הטא של אדם הראשון,
כידוע ממרן

ליקוטי דיבורים

ויקצנו מפני בני ישראל. (א יב)

צריך להבין מהו הלשון 'ויקצו' ועיין
מש"כ בזה רש"י.

ואפשר לומר שאיתא ממרן הארז"ל
(לקוטי תורה פרשת תצא), וז"ל: למה
הוזכר בתורה כמה פעמים 'ציאת מצרים',
אלא הד' גלויות היו נגד ד' אותיות הוי"ה,
וגלות מצרים הוא נגד קוצו של יו"ד,
שהוא שקול ככולם ויותר מהם, ולכן
הוזכר כמה פעמים.

וזה מה שמרמוז כאן התורה 'ויקצו' אתון
קו"ץ י', לומר שכל כוחם של מצרים
להרע לישראל, היתה ממה שהיו
נשרשים בקוצו של י', והבן.

(ליקוטי דיבורים תשס"ד)

כי 'טוב' העין למאכל, ובוה נתערבה טוב ורע. וכל העבודה
במצרים הוא להפריד הטוב מהרע ע"י לימוד התורה הנקרא
טוב כנ"ל, וזהו שאמרו בזהר (ח"א כג.) 'וימררו את חייהם
בעבודה קשה', בקושיא, 'בחומר' בקל וחומר, 'ובלבנים' בלבון
הלכתא, 'ובכל עבודה בשדה' דא ברייתא, 'את כל עבודתם'
דא משנה. שהוא מרומז על לימוד התורה"ק, והיינו דוקא שבט
לוי שלמדו תורה תקנו החטא ע"י לימוד התורה, אך שאר
השבטים היו צריכים לעבוד ממש לשבור את גופם.

ועי"ז 'ועש להם בתים' בתי כהונה ולויה ומלכות כמו
שפרש"י. היינו כי גזירת הבנים שהוא התורה כמו שביארנו,
היתה להעביר יחוסם שיתערבו בנותם בעמי הארצות ולא
יהיו עם מיוחד, ולא יצאו ממצרים לעולם. ולכן ע"י 'ותיראן
המילדת את האלהים' שכן עסקו בתורה במצרים, עי"ז 'ועש
להם בתים' שנשאר ביהוסם ויצאו ממצרים.

(נאמרו בס"ש תשס"ה לפ"ק)

ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם
האחת שפרה ושם השנית פועה. ויאמר בילדכן את
העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן
אתו ואם בת הוא ותיה. (א טרמוז)

אפשר לפרש ולומר, שיעקב אבינו כשראה שבני ישראל היו
בגלות מצרים הרבה שנים, הכין להם במצרים מקום של
תורה, כדי שח"ו לא ישכחו מהקב"ה אלהי אברהם ויצחק
ויעקב ולא יתערבו בין הגוים במצרים. כמש"כ 'ואת יהודה
שלח לפניו אל יוסף להורת לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן'
(בראשית מו כח), ופירש שם רש"י, 'להורות לפניו' לתקן לו בית
תלמוד שמשם תצא הוראה. אבל פרעה שהוא אותיות
הער"ף, מקום השכחה אחורי הדעת כידוע ממרן הארז"ל
(שער הכוונות דרושי הפסח ד"א, ובפע"ח שם פ"א), רצה למנוע
ולהשכיח הדעת תורה מבני ישראל במצרים, ועי"ז לא יצאו
משם לעולם.

וזהו מה שאמר פרעה 'למילדות העבריות' בחינת מוליד
ומחדש חידושי תורה, 'אשר שם אחת שפרה' לשון פרה
ורבה בדברי תורה, וכן 'פועה' פרש"י על שם שפועה
ומדברת, היינו שמדבר דבורי תורה. 'וראיתן על האבנים'
בחינת אותיות התורה, כידוע (ספר יצירה פ"ד מו"ב). 'אם בן
הוא' שמוליד ומחדש חידושי תורה ומשפיע לאחרים תורה,
'והמתן אותו' שלא ישפיע, אבל 'ואם בת הוא' שהוא לא
משפיע לאחרים תורה 'וחיה'.

וזהו שפרש"י 'אם בן הוא' לא היה מקפיד אלא על הזכרים,
שאמרו לו אצמגנינו שעתיד להוולד בן המושיע אותם. שהוא
משה רבינו בחינת התורה 'זכרו תורת משה עבדי' (מלאכי ג
כב) כדאיתא בגמרא (שבת פט.), שרצה פרעה למנוע שיהיה
תורה בישראל. ולכן כשנולד משה רבינו כתוב 'ותרא אתו כי
טוב הוא' (ב ב), ופרש"י כשנולד נתמלא הבית כולו אורה.
ואורה זו תורה (חגיגה טו:), ונתקלקלה מחשבתו של פרעה.

וזהו שכתוב שהקב"ה הפיר עצת פרעה 'וייטב' שהוא התורה
כמו שאומרים חז"ל (עבודה זרה יט:) אין טוב אלא תורה. שכל
קיום העולם הוא ע"י התורה כמש"כ 'אם לא בריתי יומם
ולילה חקות שמים וארץ לא שמת' (ירמיה לג כה), ולזה הר"ת
של א"ת ה'שמים ו'את ה'ארץ' (בראשית א א) הוא שם אהו"ה

דברי תורה מרבתינו ז"ע

וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב. (ב כד)

והרגום אונקלוס 'ושמע קדם ד' קבלתיהון/ שינה בכאן התרגום בשני דברים, א'. שתרגם על 'וישמע' כפשוטו ושמע קדם ד', דהיה לו לתרגם על 'וישמע' וקבל ד' צלותא, כמו שתרגם על וישמע ד' את קולינו (דברים כו ז). ב'. ועל 'נאקתם' תרגם קבלתיהון, שהוא לשון תערומת, דהיה לו לתרגם צלותהון, כדאיא במדרש (דכ"ר ב א) א"ר יוחנן עשרה לשונות נקראת תפלה ואחד מהם היא נאקה.

ואפשר לומר שזה הכריח למתרגם לתרגם שנאקה שאמור כאן אינו לשון תפלה, וגם וישמע אינו שנתקבל רק לשון שמיעה ותרעומות. הדיא למה אמר הנביא (יחזקאל לו ז) 'ואת ערום וערירי בלא מצות, הלא מצות התפלה היה די להציל אותם מכל צרה, ושיגאלו בקיום המצוה אשר מנה הרמב"ם (בהתחלת

הלכות תענית), מצות עשה אחת, והיא לצעוק לפני השי"ת בכל עת צרה גדולה שלא תבוא על הציבור, וכתב שם (הלכה ב') ודבר זה מדרכי התשובה הוא, וזה היה שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם.

וא"כ אם היו במצרים מתפללים לפני השי"ת על צרתם, היה די להם זה לגאול אותם, ולא היה צריך לומר 'ואעבור עליך' דמשמע לישנא דאקדומי, הלא ישראל קדמו בתפלתם, וגם איך שייד לומר 'וישמע אלהים את נאקתם' דהיינו שנתקבלה תפלתם, למה היה מן ההכרח עוד ליכור זכות אבות, אחרי אשר כבר נתקבלה תפלתם. ואם לומר דבשביל זכות אבות נתקבלה תפלתם, איפכא הוה ליה למימר ויזכור אלקים את בריתו את אברהם וכו' וישמע אלקים את נאקתם.

ומאותן שתי קושיות תרגם המתרגם שהשמיעה והצעקה ונאקה שבכאן, אינו לשון תפלה כי אם לשון תרעומת, ולזה שפיר הקב"ה, לבעבור רצונו לרחם על עם קדושו, וזכר ברית אברהם יצחק ויעקב.

(זכרון דברים' מרבינו אלכסנדר בענדר מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר אֵל תִּקְרַב הָלֶם שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ בִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא. (ג ה)

איחא בגמ' (מנחות קי) זאת התורה לעולה וגו' (ויקרא ז, לו), כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה. ולכאורה היאך יכולין להקריב קרבן מחוץ למקומו. אבל זה מרומז במ"ש בדברי משה רבינו ע"ה, שאמר לו הקב"ה 'כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא'. היינו, כי משה רבינו ע"ה כל מקום שלומד שם תורה, שם אדמת קודש, וממשיך בית המקדש של יעקב דוקא לשם, כדברי הוזה"ק (ח"א קכ). ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק (בראשית כב ד), וירא את המקום דא הוא יעקב, דכתוב ויקח מאבני המקום (שם כח יא). ולכאורה מהו שייכות יעקב לכאן.

וי"ל דבית המקדש 'מרחוק' שייד ליעקב, מפני שהוא עמוד התורה, וממשיך למקום שלומד תורה את בית המקדש שלו, כמו שאמרו (חולין צא). שקיפל הקב"ה כל ארץ ישראל תחתיו, ולזה יעקב כל מקום שעסק בתורה, שם ממשיך בית המקדש לביתו.

(ב'ית אבות' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לְוִי. (א א)

וראה ענין נפלא בסוד שמות השבטים ומספרם, ראוּבֵן שמעון לוי יהודה יששכר וזבולן דן נפתלי נד אשר יהוסף בנימין, כי נחקקו שמותם על לב אהרן (סוטה לו:), ועולה שמותם שלשת אלפים מאה ושמנים ואחד, במספר מכיון אל רחום וחנן ארך אפים ורב חסד ואמת נצר חסד לאלפים נשא עין ופשע ונקמה, שנים עשר מדות נגד שנים עשר שבטים, ומחמת שאין בשבטים חטא, נחסרו מהם מדת וחטאה, [שאינן בשמות השבטים אותיות ח"ט].

(אוצר החיים' דברים דף קמו. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבְרִיתוֹ בְּאֹ. (א א)

ר"ל כשלא היו ישראל חוטאים בעגל שאמרו 'אלה אלקיך ישראל' (שמות לב ד), היה תיבת 'ואלה' שם קדוש, שם אלו"ה, שהוא שם של כל הנשמות, והיה נכלל בו כל נשמות ישראל, והיה העולם כתיקונו.

אבל עתה אחר העגל כתיב 'אלה' שהוא שם ע"ו כנודע מזהר הקדוש (ח"א רכה), כלומר שיש אחיזה להחיצונים בשמות בני ישראל, שעבור זה גם כן 'באים מצרימה' מיצר גדול, אעפ"כ היה השכינה עמהם, שכן מצרימ"ה עולה שכינ"ה, 'את יעקב' כלומר זהו היה שיוסף בא למצרים למיצר, אבל הבאים את יעקב ר"ל עם יעקב בעת שיעקב עולה למצרים, אז היה 'איש' זה הקב"ה, בסוד ה' איש מלחמה (שמות טו ג) כנודע מרז"ל (במד"ד ט ב), 'וביתו זה אשתו (יומא ב), כביכול שהיא מלכות, 'באו' אז כביכול שניהם ת"ת ומלכות בגלות.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר אֵל עֲמֹו הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מְמֻנָּו. (א ט)

לכאורה קשה שלא כתוב מפני מה הם היו מפתדים מישראל. ואפשר לומר שזה ידוע מהכמו"ל (כ"ר סה

כ) עה"פ 'הקל קול יעקב וחדדים ידי עשו' (בראשית כו כב), שבזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הדים ידי עשו, שאין להם כח לעשות חו"ש שום צרות לישראל, כי יש להם הכוח הגדול של קול תורה ותפילה.

וזה שאמר פרעה אל עמו ש'עם בני ישראל רב ועצום ממנו' בנימטריא קו"ל, שעי"י שיש להם לישראל הקול תורה ותפלה הם יכולים להתגבר עלינו, ולכן צריכים לעשות איזה פעולה לבטל מהם קול תורה ותפילה חו"ש, וירחם השם יתברך על עמו בני ישראל במהרה לגאולה שלימה אמן.

(פעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחַק לְדַעַה מִדֵּי יַעֲשֶׂה לּוֹ. (ב ד)

'יעשה' הו"ד בהגש, להדגיש נקודת יו"ד בכל אחת מישראל, לעורר אותו לעבודת השם יתברך לתורה ולתפלה, ולזה 'ותתצב' נצבה, [אחותו'] השכינה, 'מרחק' בלתי וא"ו, בגלות, [וא"ו מרמז על הגאולה], 'לדעה' להודיע, לאד"ם 'מ"ה' [אד"ם ג' מ"ה] היאך 'יעשה' ויתקן עצמו, 'לו' להשם יתברך, בהרגשת ובהגש הו"ד, ולזה מספר הפסוק 'ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו', במספר מכוון שני פעמים שמו"ע ישראל"ל הו"ה אלהינו" הו"ה אח"ה, [שהוא כנגד] ק"ש של שחרית ושל ערבית, מעיד על בניה דלא חליפת ליה חלילה (תקו"ז דף נו:), וזהו [לדעה'] הדעת והדעה יהוד שמו יתברך, לאודעה ליה למלכא רחימו דילה לגבי קודשא בריך הוא, לזה מושבע ועומד, כמבואר בזהר היטב ע"ש.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

הלכות הנהגת אדם בבוקר. סימן א.

א. מיד כשיעור משנתו בעודו שוכב במטה יטול ידיו, אף שהוא חלש מאד לא יישן בלי נטילה.

וכ"כ רבינו בזוהר חי (ח"ב דף שמו ע"ד) וז"ל: וגם יזהר תיכף שניעור משנתו יטול ידיו ולא יחזור לישון בלא נט"ל, כי ממשיך עליו טומאה ויכול לבא לידי טומאה ר"ל.

וכ"כ השל"ה (חולין - דרך חיים תוכחת מוסר) וז"ל: ונראה בעיני מיד כשניעור ואינו רוצה לישן, אף שעדיין אינו עומד ממטתו רק נשאר מושכב, יטול ידיו כדי שילך ממנו רוח הטומאה, מאחר שהוחזרה הנשמה הקדושה אליו לא יתן מקום לטומאה. וכן מצאתי שמשמע קצת כן בזוהר בראשית, שצריך ליטול מיד כשניעור אף על פי שאין רצונו לקום עדיין:

ב. ולא יעמוד על רגליו בלי נטילה, קבלה מהרב הקדוש רבינו ר' זישא שאם עומד על רגליו בלי נטילה עליו אומר הכתוב (תהלים טו ה) יתיצב על דרך לא טוב רע לא ימאס, ובכל היום עליו לדע ר"ל.

וכן כתב רבינו בזוהר חי (ח"ב דף שמו ע"ד) וז"ל: ואמר הצדיק ר' זושא אחיו של רבינו הקדוש מוה"ר אלימלך [מליזענסק] שאסור לעמוד, כי לא ישלים הצורה בטומאה, כי כשעומד משלים קומתו, זוקף כפופים, ואסור קודם שנוטל ידיו.

וכ"כ בנו מהר"צ בהקדמת הספר אור עינים (ח"ב כלל ב) וז"ל: ואל יעמוד כלל על רגליו קודם הנטילה.

בספר תולעת יעקב כתב וז"ל: חסידים הראשונים היו מכינים קיתון של מים אצל מטותיהם וכשנענעו בלילה רוחצין ידיהם והם על מטתם. ומקורו מהזוהר (הקדמה דף י"ב) וז"ל: הכי הווי עבדי חסידי קדמאי, נטלא דמיא הווי יהבי קמיהו, ובזמנא דמתערי בליליא אסתן ידיהו.

באגרא דפרקא (אות ט) כתב וז"ל: קבלה מאת כבוד דודי זקני סבא קדישא מו"ה משולם זושא זצוק"ל, הא דאין רשאין לילך ד' אמות בלי נטילה בשחרית, אמר הוא ד"ל דיש לזהר שלא להציג רגליו על הארץ בלא נטילה, כי הציג רגליו על הארץ בלא נטילה אזי חס ושלום כל היום הרע [שבנפש הבהמית] רודף אחרינו להסיתו. ואמר ע"ז רמז הפסוק (תהלים לו ה) יתיצב על דרך לא טוב [אזי ח"ו] רע לא ימאס. והנה דבריו ד"ל ברוה"ק אינם צריכין חיזוק, וז"ל הטעם לזה, דהנה בעוד הרוח מסאבא שורה על ידי האדם אין ליתן לו שיעור קומה, תתבונן בביטול הרע הראשון, קציצת רגלי נחש הקדמוני, ותתבונן בזה דבקדושה צריך ליתן מקום לקדושה בכל שיעור קומה בסוד וקמ"ת ועלית. ועיין בזוהר פרשת נח (דף עב ע"א) מ"ש רבי יהודה לההוא גברא דשאל לו שאילתא בהיותו מושכב עדיין, אמר לו דאורייתא בעי תקנא דגופא ולבושא, עיין שם ותבין הענין. ע"ע במשמרת שלום (קאדינאב - סי' א' סק"ב) מש"כ על דבריו. ומובא באשל אברהם בוטשאטש (סי' ד' ס"א):

ג. ומכל שכן שאסור לילך ארבע אמות בלי נטילה, וחיוב מיתה, חייב מיתה בידי שמים, ופחות עושה איסור.

כ"כ בספר תולעת יעקב וז"ל: ההולך ד' אמות בידיים טמאות חייב מיתה לשמים, לפי שמביא אל אחר בידי, ועליו הכתוב אומר (איוב יב ו) ישליו אהלים לשודדים ובטוחות למרגיזי אל לאשר הביא אלוה בידו, מי הם מרגיזי אל אותם המביאים אל אחר בידיהם.

ובברכי יוסף (סי' א' סק"א) כתב וז"ל: ועתה אמת אגיד אשר ראתה עיני נסחה כ"י בספר הזהר מוגה מרבנן קשישא, בהקדמה (דף י' ע"ב), כלשון ההוא בהדיא "על דא אתחייב מיתה לשמיא". ואחר זמן רב ראיתי בספר אור הלבנה למר זקנינו הרב החסיד מהר"א אזולאי זלה"ה בעל חסד לאברהם, והוא הגהות על הזהר, אשר שם הביא הנסחה הנז' ומעתה צדק הרב תולעת יעקב.

ד. ואם לא יישן שיתין נשמי שהוא שיעור חצי שעה, או שיישן אחר חצות אחר שנטל כבר ידיו, או שיישן ביום אין צריך ליזהר בכל זה כלל.

כ"כ בספר נהר שלום (דף פו ע"ב) למהר"ש שרעבי ז"ל, ובספר דברי שלום לנכדו מהר"א שרעבי ז"ל, הרחיב וביאר שיטתו ע"ש. וא"ה עוד נרחיב בנדון זה:

מעשה אבות

ויאמן העם.

כשנתפרסם רבינו רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע כבעל מופת גדול, עושה נפלאות ברפואות וישועות, והיו המוני העם נוהרים אליו מכל קצווי גאליציה, היה הדבר למורת רוח המשכילים, והם עמדו ושלחו אחד מן החבורה לחדר רבינו להתחקות על שרשי המופתים. חזר השליח ופירסם מאמר נגד המופתים. שמע רבינו ואמר: הנה כתוב בישראל 'ויעש האותות לעיני העם, ויאמן העם' (שמות ד ל"א), ואילו על פרעה הרשע, נאמר 'ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהים' (שם ז יג). מכאן שראיית העיניים תלויה באמונת הלב, המאמין רואה ומי שאינו מאמין אינו רואה אלא מהרהורי לבו.

מסופר כי בעיר סטרליסק היו ב' מועמדים למשרת הרבנות, וחסידו קאמרנא היו תומכים באחד מן הצדדים. בין העומדים בראש של הצד השני, היה משכיל אחד תקיף בדעתו. ובראותו שאין יכולת בידו להתגבר נסע אל רבינו. בחושבו שבישחתו עם רבינו יצליח לשכנע אותו לצדו. בהגיעו לקאמרנא העמיד פנים כאילו הוא אחד מהחסידים, ונכנס לקבל שלום מאת רבינו. בשבת בסעודת הצהרים ישב רבינו דומם, והיה שקוע כמחשבתו כמה רגעים. פתאום אמר: 'נפתחו השמים ושמי השמים, והכריזו שפלוני בן פלוני יתקבל לרב בעיר סטרליסק'. ראה המשכיל שהפסיד בטרם שהיתה לו אפילו ההודמנות לשוחח עם רבינו, אמר: היות והשמים לא נפתחו מאז שנתקבלה התורה, אפשר שכדאי היה עכשיו שיפתחו בשניה להחזיר את התורה, ועל ידי כך ניפטר בבת אחת מכל הצרות ומהרבנים והדיינים.

כששמע רבינו את דבריו השיב: חבל, איחרת את המועד, השמים כבר נסגרו. ואולם, כלום אין אתה יודע שגם בחג השבועות מתעוררות אותן המדריגות שהיו בזמן קבלת התורה, אם כן תוכל לעלות השמימה בחג השבועות ולהחזיר שם את התורה. כפי שסיפרו החסידים מעיר סטרליסק, התעלף המשכיל ההוא בעמדו בבית הכנסת בחג השבועות ויצאה נשמתו באמצע קריאת האקדמות. כשנודע הדבר לרבינו, אמר: הדבר הוא פשוט מאוד. העולם ומלואו נבראו רק בשביל התורה, לפיכך מי שברצונו להחזיר את התורה אי אפשר לו בשום אופן להתקיים בעולם הזה.

יזמא דהילולא

רבינו מאיר ב"ר יהודה לייב אייזנשטאט (מהר"ם א"ש) כ"ד טבת

תולדותיו - רבינו מאיר אייזנשטאט, רב גדול וצדיק יסוד עולם גאון עצום ומפורסם. יליד שיסבורג, עד עשר שנים למד עמו אביו הרבני מו"ה יהודא ליב ע"ה ואח"כ הלך לבית מדרשו של הג"מ בעל החתם סופר ולמד שם חמש שנים. ומשם לקח לאשה בת הג"מ דוד דייטש זצ"ל, ושם התחיל להרביץ תורה לתלמידים בעיון רב והתמדה גדולה ונתקבל לאבד"ק ביאה, ואח"כ נתנו עיניהם בו קהל עדת ישרון ק"ק ב' יארמאטה, ואז הוסיף תורה וקדושה ופרישותו חוץ לדרך הטבע וכמו עשרים שנה ישב בשלום ובשלחה על כסא הרבנות שם. ואח"כ נתקבל לאבד"ק אונגוואר (תקצ"ה), ושם באו אליו מקרוב ומרחוק לקבל ברכתו ובתום לבבו ובענוות צדקו אמר כי איני כדאי לזה אמנם הפצירו בו והביאו כסף וזהב לפדיון נפשם וקיבל רק מעט והשאר אמר לחלק לעניים ואת אשר קיבל היה לפרנסת הבחורים העניים. אבל לא האריך שם ימים על ממלכתו כי בשנת תרי"ב (כ"ד טבת) שבל"ח.

חיבוריו - שנדפס ממנו שו"ת אמרי אש ב"ח. אמרי בינה עמ"ס. אמרי יושר דרושים, אמרי אש עה"ת, אמרי אש עהגש"פ.

הסכמתו - רבינו רבי יצחק אייזיק **מקאמרנא** זי"ע, כשסיים את ספרו הענקי הנקרא בשם 'עשירית האיפה' על ספרא דבי רב יתורת כהנים, שבה הראה את כוחו וידיעתו הגדולה מאוד בכל השי"ס והפוסקים, ובכל מכמני התורה, יצא בשנת תקצ"ט לקבץ הסכמות כנהוג, נסע רבינו לק"ק אונגוואר, לבית הגאון **המהר"ם א"ש**.

כשהגיע רבינו לבית הגאון המהר"ם אש, היה זה לפנות ערב. הגאון ר' מאיר א"ש, שהיה נוהג כמנהג אשכנז להתפלל תפילת מנחה בזמנה בעוד היום גדול, היה כבר נחפו ללכת לבית התפילה, ורבינו הגיע כשהוא מחזיק איזה קונטרס מקופל, ואמר שחיבר פירוש על היתורת כהנים.

חשב הגאון: וכי מילתא זוטרתא היא לעשות פירוש על הספרא, ומבלי לעיין בחיבור ולהיכנס בשיחה של תורה, השתדל הגאון להתשמט ממנו, ודחה את רבינו בדברים של מה בכך, ואמר בלשון תמיהה הראב"ד חיבר פירוש לספרא, ואתה גם כן. רבינו בשמעו

זאת. ובאחזו תחת זרועו כתבי יד חיבורו מישמש בו באצבעותיו, וכלאחר יד כאילו קיפל בו איזה דף, ומבלי להוציא אף הגה מפיו חזר לו לאכסניה שלו.

עמו פת שחרית, הגאון אף הוא עמד להתפלל, ובתוך תפילתו נפנו מחשבותיו כלפי עניין הסכמה על הפירוש לתורת כהנים. והנה נצנץ בו רעיון: דבר קשה הוא לעיין במהירות במחברת כזאת עד כדי לתהות יפה על קנקנו. על כן, מכיון שאני מתקשה בעניין אחד ב'תורת כהנים' זה שתיים עשרה שנה, הבה ואראה מה כתוב שם ומזה אדון על השאר.

לאחר התפילה כשישב לאכול סעודת שחרית, ביקש הגאון מרבינו שיושיט לו את מחברתו כדי לעיין בו קצת על השלחן. כשקיבל הגאון את המחברת לידו נפתחה מאליה בדף שהיה מקופל והציץ שם. מיד אורו עיניו במצאו שם פירוש נפלא באותו ענין שהיה מתקשה בו כל אותם הימים.

[וכנראה שהדבר שהיה קשה למהר"ם א"ש הוא בדעת הרמב"ם בענין המנורה, עיין בעשירית האיפה (דף קלז), ובזוהר חי (ח"ב דף ת:). כתב רבינו זי"ל: והוצעתי הדברים לפני הגאון מופת הדור מהר"ם א"ש אב"ד דק"ק אונגוואר ואמר לא ידמה אוהבי שזה סברא בעלמא אלא הן הן הדברים שניתנו למשה בהר סיני].

אחר כך שוחחו ביניהם בדברי תורה, ונתקשרו בקשר אמיץ של ידידות ואהבה לכל ימי חייהם. ההתקשרות הזאת נמשכה אחרי כך על ידי בנו הרב ר' מנחם א"ש אשר היה בא תמיד אל רבינו בהיותו במרחצאות של העיר

סובראנץ הסמוכה לאונגוואר. תיכף לגמר סעודתו כתב הגאון המהר"ם א"ש את הסכמתו, שהפליג בו בתארים על רבינו, ובתוך דבריו כתב **ועתה מי יתן יפוצו חוצה מעיינותיו ובקרב חכמים ישאו מדברותיו ישוטטו רבים ותרבה הדעת בדיני טהרות יאירו מאורות וחכמה בקדשים יקבעו מדרשים**.

וכמו כן כתב הגאון המהר"ם א"ש בספרו אמרי א"ש (סימן י"ט) במכתב לרבינו בתארים מופלגים וז"ל: שפעת שלום, טובה וברכה לכבוד ידיו וידידי, הרב המאור הגדול, חרוץ ושנון ובקי, משנתו זך ונקי, מפואר בחכמים, מהולל בנבונים, מנה בן מנה, קנה חכמה קנה תבונה, צדיק וישר, החסיד המאושר, כקש"ת מוה' יצחק יהודה יחיאל, נר"ו לנצח האב"ד ק"ק **מקאמרנא** יע"א.

הסכמתו לספר תורת כהנים ע"פ 'עשירית האיפה' מרבינו הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

הסכמה מהרב הגאון הצדיק המפורסם אב"ד דק"ק אונגווער

עבר עלינו פה יקר רוח איש תבונות ה"ה הרב החריף ובקי ורע קודש מצבתו בין עבותים צורתו כקש"ת מהור"ר יצחק יהודה יחיאל בהגאון מהו' אלכסנדר זעקלה"ה האב"ד דק"ק **מקאמרנא** הוא ידד והכה את הארץ בתוך הבאר והנא ספרא דבי רב ספר תורת כהנים על כל במים ארוכים והעלה אבני נזר יקדים יגע בכל כחו והיה ה' מבטחו, ויתן עליו את רוחו לברר וללבן דברי חכמים כי לא ימנע טוב להולכים בתמים והנה אף כי לא היה פנאי לעיין בדבריו הנעימים אמנם מפני שמעתי מקצת דברים מזוקקים שפתינו משוקים וכי חכו ממתקים, ועתה מי יתן יפוצו חוצה מעיינותיו ובקרב חכמים ישאו מדברותיו ישוטטו רבים ותרבה הדעת בדיני טהרות יאירו מאורות וחכמה בקדשים יקבעו מדרשים ונשלמה פרים שפתינו עד כי ישוב ד' וזרחנו לשכון כבוד בארצנו ולכונן קרית קדשנו ותפארתנו ולהרים קרן גאון עזיזנו במהרה בימינו אמן. שנת טוב טעם ודעת לפ"ק.

פה ק"ק אונגווער הק' מאיר אייזיק שטאט הו"פ ק"ה אונגווער

אביו של הגאון ר' מאיר א"ש היה רגיל לבוא אליו בחלום והיה מגיד לו כמה דברים. בלילה ההוא נבהל הגאון מאביו ר' יהודה לייב, שנראה אליו בחלום והוא סר וזעף, ואמר לו על מה ביישת את האברך שבא אליך אמש, והוא לומד תורה לשמה באמת, קרא אליו אביו המגיד בקול: צוה לביתך, כי מחר אתה עמי.

למחרת, כשהקיץ הגאון מחלומו, פעמה בו רוחו ושלח מיד שליח מיוחד לחפש את ה'אברך' בכל העיר, ומצאוהו בבית המדרש כשהוא מעוסף בטלית על גבי שני זוגות של תפילין שהיה מניחם יחד, כשנגש אליו הגאון, הפשיל רבינו טליתו ורחש: מפני מה תלמידי חכמים מתים בלא זמן... מפני שהן בוזין בעצמן (אדרי"ג כט, ג).

מיד פייס אותו הגאון, והזמינהו להתלוות אתו לביתו תיכף אחר התפילה כדי לסעוד

מנהגים

ענין שובב"ם

ובעת שובב"ם תזהר מאד בקריאת שמע שעל המטה עם יהודי השובב"ם, ויועיל לך יותר מן תעניתים, כי הם מאירין לנפש המשכלת.

(שוה"ט זר זהב סי' ר"מ, למהר"א מקאמרנא)

נהגו בבית המדרש של רבותינו בשבועות שקוראים בהם פרשיות שובב"ם (ובשנה מעוברת שובב"ם ת"ת) להיות ערים בכל ליל שישי כל הלילה ועוסקים בתורה, וכשעתיים לפני אור הבוקר באים כל אנשי העיר לבית המדרש ואמרו כולם בצוותא כל התהלים עד גמירא.

(מנהגי מקאמרנא)